

CRÒNIQUES DE LA VERITAT OCULTA, de Pere Calders

El conte és un text narratiu de ficció generalment breu, caracteritzat per la intensitat i l'esquematisme sintèctic, per la visió parcial o fragmentària o centrada en un aspecte d'un tema, per la presentació dels fets en si mateixos, sense preàmbuls i que tot conflueix de cara als fets que constitueixen el nervi del conte. Té menys varietat i matís que la novel·la, però té més contundència i força expressiva. Tradicionalment també, cal afegir-hi la finalitat clara de moralitzar i entretenir. L'extensió del conte literari no té uns límits rígids i sovint provoca confusions. No s'ha definit encara la diferència entre conte, narració llarga i novel·la curta. Cal distingir, però, entre el conte literari o culte (que troba els seus límits en extensió en la novel·la curta, i pot conrear diversos gèneres temàtics: el meravellós, el terror, etc.), i el conte tradicional o rondalla, lligat a les formes de tradició oral (que pot incloure els contes de fades o fantàstics, d'herois, etc.).

Per tal d'elaborar el resum de l'obra que ens ocupa cal tenir en compte els aspectes següents:

1. Títol del conte.
2. Determinació del tema central, i optativament, d'altres nuclis temàtics secundaris (breu i concís).
3. Resum de l'argument (selecció d'accions o esdeveniments essencials).
4. Estructura (determinació de l'organització del text: plantejament, nus i desenllaç).
5. Determinació dels **personatges**
 - Jerarquització: principals / secundaris.
 - Caracterització essencial: trets físics / trets psicològics.
 - Personatges plans.
 - Personatges rodons.
 - Personatge col·lectiu: està format per un conjunt de persones, un poble sencer, una ciutat, etc. que actua com un personatge autònom més, i assumeix com a grup el que en altres casos recau en un sol individu (*La febre d'or* – la burgesia catalana).
 - Personatge-natura: és una referència simbòlica i rep un protagonista destacat; sovint incideix directament en l'argument, condiona l'estat anímic dels personatges o actua d'element aglutinador (*Solitud* – la natura).
6. Determinació de l'**espai** / espais on es desenvolupa la història
L'espai és el marc ambiental en què es mouen els personatges i transcorren els fets; aquest marc pot ser real o imaginari.
7. Determinació del **temps** de la història
Quan s'analitza el temps, s'han de diferenciar dos aspectes: el temps narratiu i el temps històric.
 - El temps narratiu o literari: és el temps de la narració en tant que obra de ficció independentment del fet que el conte reproduceixi o no el pas del temps de la realitat exterior. Dins del temps narratiu es pot diferenciar entre el temps de la història (aquell que ve delimitat per la successió cronològica dels fets narrats) i el temps del discurs o temps psicològic (aquell que ve delimitat pel record, l'evocació del passat o la reflexió). Segons el tractament que rebi en el conte, el temps narratiu pot ser lineal, acronològic o retrospectiu.
 - Lineal: és la successió ordenada cronològicament dels fets, accions i circumstàncies del conte; els fets s'expliquen en l'ordre en què s'han produït.
 - Acronològic: és el desordre cronològic deliberat amb què es pot presentar el conte (el lector en reconstrueix l'ordre).
 - Retrospectiu: és una evocació del passat des del present narratiu.
 - El temps històric: és l'època en què se situa l'acció.

Mecanismes que poden deturar o alentir el temps:

- La descripció: recurs que té el discurs de suspendre la narració i descriure un lloc o un personatge, atenent als seus aspectes físics o psicològics.
 - Digressió: recurs que consisteix a allunyar-se de l'assumpte principal en un discurs.
 - El·lipsi: tècnica de tractament del temps narratiu pel qual s'eliminen períodes de la història relatada i se'n controla la velocitat.
 - Flux de la consciència: correspon a la forma moderna del monòleg interior, que es caracteritza per l'emergència de l'inconscient en àmbit textual.
 - Resum: explicació abreujada, es tracten en poques línies un seguit d'esdeveniments.
8. Punt de vista del **narrador**:
- Narrador omniscient: actua amb un coneixement complet de tot (empra la tercera persona).
 - Narrador objectiu: actua com si observés els fets. (observador imparcial), no pot endinsar-se en el món interior dels personatges.
 - Narrador testimoni: personatge secundari o un testimoni dels fets que no participa directament en l'acció (combinació de la primera amb la tercera persona).
 - Narrador protagonista: personatge central, en primera persona i explica la seva pròpia història.
 - La segona persona narrativa s'adreça en un diàleg fictici, a un personatge absent, al lector o a si mateix (monodiàleg).
9. Aspectes **importants** a què heu d'al·ludir en el decurs de la lectura:
- Les fórmules pròpies del conte tradicional que utilitza Calders.
 - Les afirmacions del narrador en les quals expressa les seves limitacions que l'allunyen de l'omniscència.
 - Els diferents textos descriptius que hi trobareu al llarg del conte que tenen com a finalitat la creació d'ambients.
 - Els abundants cops d'efecte mitjançant situacions sorprenents i paradoxals.
 - La manifestació de la violència i fins i tot el sadisme que tenen lloc en aquests contes.